

**Theologiæ Speculativæ Scholasticis Prælectionibus Et
Exercitiis Accommodatæ Libri IV**

Haunold, Christoph

Ingolstadii, 1678

Contr. II. An Prædestinatio Sanctorum facta sit ante prævisa merita.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82733](#)

CONTROVERSIA II.

An Prædestinatione Sanctorum facta sit
ante prævisa merita.

§. I.

Referuntur sententiae.

491. Hec fuit ante hac celeberrima quæstio, vix in re ipsa maneat dissensio inter Recentiores. Triplex omnino generatim est sententia: Prima docet, aliquos eximiū sanctos fuisse prædestinatos ante prævisa merita, reliquos vero post prævisa merita. Ita Catharinus, cui catenus accedit Leffius, quatenus Beatam Virginem Dei Matrem solum excipit, & Herize, qui insuper excipit Apostolos.

492. Secunda sententia docet, simpliciter & sine exceptione omnes esse prædestinatos ad gloriam post prævisa merita. Sub istis Terminis Prædestinationem asserunt Vasquez, Beccanis, Prepositus, Hakerus, Monzaeus, Gamaeus, Cornelius à Lapide, Derkennius, Componus, & vniuersum (quantum scio) omnes Belge.

493. Tertia sententia absolutè docet, omnes esse prædestinatos ante prævisa merita. Sub histerminis est sententia haec admodum communis. Ceterum Authores hujus tertie sententiae sunt iterum inter se divisi. Suarez & cum eo plures, ponunt Prædestinationis Decretum proflus abolutum, hoc est, sine vlla alligatione ad certa Media, sed vagum, & adhuc præscindens à Medijs, quasi Deus in primo signo dicat: *Volo Petrum salvare, adeo ut vi hujus decreti Deus fuerit necessarius* pro signo posteriore ad procuranda Petro media efficacia; ac proinde si ea quæ defacto accepit, Petrus fuisse prævisus respuere, debuisset Deus eligere alia & alia. Et hic est ille scopulus, ob quem hac sententia plurimis, & mihi quidem semper, visa est incredibilis, ob rationes infra deducendas.

494. Ideo Recentiores jam communiter ita defendunt Prædestinationem ante prævisa merita, vt (loquendo de Prædestinatione ordinaria) dicant eam factam esse cum alligatione ad certa media, quæ si non fuissent prævisa fore congrua, et nihilominus dederit; & per consequens ille qui defacto prædestinatus est, si non fuissest per sententiam medianam prævisus benè vsurus his medijs, fuissest reprobus, & econtra, qui defacto reprobus est, si fuissest prævisus benè vsurus his medijs, et nihilominus accepisset, & per illa prædestinationis fuissest.

Vnde te attentiū inspectā, hi authores vix differunt in re ipsa secunda sententia, vt etiam agnoscat Derkennius: Nam Vasquez cum suis, vitro fatur, neminem salvari sine speciali benevolentia ordiuante hominem ad salutem ante o-

mnia merita visa, & hoc sensu omnes prædestinari virtualiter ante prævisa merita, sed cum alligatione ad media determinata, vt modo declaratum est.

495. Ex suprà disputatis de Vnico Decreto Intentionis & Executionis, & virtuali Indistinctione decreti à Visione meritorum, nobis dicendum est, realiter loquendo nec ante, nec post merita visa factam esse prædestinationem, sed per decreta ipsissimum prædefiniens merita omnes prædestinatos esse, ita vt per illud ipsu[m] decretum, & in illo ipso videantur existere merita, & gloria intenta. Quia verò jam sèpius diximus, nostro concipiendi modo posse signa multiplicari, pro multiplicatione actuum humanorum: & quia in homine voluntas efficax rei precedit cognitionem existentiae rei, (nam volitus est causa rei existentis, & res existens est causa cognitionis) hinc fit, quod in D[omi]no etiam concipiamus cum aliqua prioritate decretum prædefiniens & prædestinans ante cognitionem existentiae meritorum & merita concipiamus prius existitura, quam à D[omi]no cognoscantur. Propter hunc concipiendi modum vocamus Prædestinationem ante prævisa merita, & hoc sensu deinceps semper loquemur.

§. II.

An sit in D[omi]no Intentio & Decretum finis, nempe Glorie, præscindens à determinatis medijs.

496. Affirmat Suarez, afferens in posteriore primū signo D[omi]nū per aliud decretum eligere determinata media. Consentit Arriaga. disp. 36. s. 7. præserit n. 76.

497. DICO, repugnare, quod D[omi]n[u]s intendat aliquem finem præscindendo à determinatis medijs. Ita Herize, & ex professo Granaeus tr. 5. disp. 8. n. 7. & 8. Probatur. Quando in agente libero adest omnis scientia, quæ potest in consultationem adhiberi circa electionem mediiorum, nec adest ullum periculum errandi, aut incurriendi aliud incommodum, tunc nemo prudens decernit finem determinatè, media vero indeterminatè, ita vt suspendat determinationem mediiorum, & primum postea determinet media: ad quid enim quælo hæc suspensio conducere posset, quando nec potest supervenire nova confederatio aut scientia, nec est periculum errandi? non enim alia prudens causa esse potest suspendingi determinationem mediiorum, nisi quia adhuc circa media aliqua deliberatio instituenda est & aliquid examinandum quod necdum satis perspicitur prout etiam supra dictum est, cap. 4. Contr: 2. §. 1. Atqui in D[omi]no, ante primum decretum, jam adest omnis scientia quæ potest servire ad determinationem mediiorum, nec est periculum vilius erroris aut incommodi incurriendi ex aliqua præcipitantia aut inconsiderantia: ergo non est possi-

est possibilis in Deo hujusmodi Intentio finis, ut præscindat à determinatione mediorum, & horum determinatio in posteriore signo ponatur.

498. Objicit Arriaga & dicit, Deum de facto habuisse decretum disjunctivum, quando præcepit, vt offeretur vel pars Turturum, vel duo pulli columbarum. q. instantiam hanc non esse ad rem præsentem. vtique potest Deus plura disjunctivæ præcipere, ita ut determinatio relinquatur alterius arbitrio: nostra autem quæstio est de determinatione facienda immediate post ab ipso Deo. Alia objectio solvetur infra §. 6.

§. III.

Specialis benevolentia DEI ante omnia merita erga omnes prædestinatos afferitur.

499. Hanc specialem benevolentiam negâsse dicitur Leonardus Lessius de Prædestinatis Angel: & hominum s. 2. &c. 5. quatenus docuerat, Deum in prædestinanda gratia pro electis, non seligere gratias congruas ab incongruis, sed generatim tam electis quam reprobis destinare gratiam sufficientem, quam si quis sua cooperatione reddat congruam, habitâ perseverantia usque in finem, hoc ipso erit electus. Ego existimio, mentem P. Lessij aliam fuisse, quam verba præferunt, & communiter intelliguntur; & videtur mihi solùm voluisse contra Suarezium negare illam extraordinariam specialem Benevolentiam, quam Deus ita ferretur in prædestinatos, ut si hac auxilia respuerent, alia & alia eligeret, qualem Benevolentiam erga reprobos utique non haberet, alioquin omnes salvarentur: ceterum in alio sensu non credo Lessium negâste specialem Benevolentiam, quatenus prædestinatus dat hæc auxilia, qua videt fore congrua, quamvis iisdem alligaverit salutem eorumdem. Colligo hoc imprimis ex eo, quod pro se citet Vasquezum & Molinam, qui tam specialem Benevolentiam admiserunt. Clarius idem Lessius suam mentem aperuit lib. 14. de perfectionibus divinis cap. 2. n. 53. Verum, inquit, quia Deus per Scientiam conditionatam sciebat, per quam gratiam quisque esset perseveratus, & per quam non perseveratus, quisque NB. singularis beneficij loco ducere debet, si eam gratiam a Domino accipiat, per quam sciebatur perseveratus: cum Deus aliam illi dare posset, per quam noverat non perseveraturum. Idem dicendum de conversione & alijs bonis operibus. Vnde NB. hanc gratiam semper petere debemus. Hac P. Lessius, quæ adeo sunt consona explicationi modernæ Theologorum, ut eorum ore locutus videri posset. Itaque sicut Molina & Vasquez, ita Lessius nunquam videtur negare voluisse specialem Benevolentiam paullò pôst explicandam, sed illam Suarezij, quâ nimis non alligaretur salus prædestinatorum Medijs ordinarijs: quod quidem in Molina & Vasquez etiam observavit P. Arrubal. disp. 73. c. 2. n. 8. & seqq. Videatur ipse Vasquez disp. 98. c. 3. & 6. n. 38. & 39.

500. Dicendum est; Deum omnes prædestinare ante prævisa merita, prædefiniendo Actus illorum, eosque ordinando ad gloriam et speciali Benevolentia, propter specialem scilicet congruitatem auxiliorum, qualem non habent auxilia quæ dantur reprobis, non quidem ex intrisco defectu auxiliorum, sed ex defectu consensu sub conditione non prævisi futuri.

501. Probatur 1. Ex Concilio Tridentino, sess. 6. can. 16. vbi dicitur: *Si quis magnum ilud usque in finem perseverantia bonum &c. Ecce: bonum perseverantia vocatur magnum bonum. atque magnum bonum in ratione boni debet procedere ex affectu illius boni quâ bonum alteri est, cui illud volumus: ergo supponit Tridentinum Concilium quod bonum perseverantia detur ex benevolo affectu, quia bonum est illi cui datur. Minor propostio est omnium mentibus insita, & cam eleganter expresit Seneca c. 6. de Beneficijs. Itaque, inquit, non quid fiat, aut quid detur, sed quâ mente; quia beneficium non in eo quod sit aut datur, consistit, sed in ipso dantis aut facientis animo.*

502. Probatur 2. Testimonij Sacra Scriptura, quorum aliqua admodum clara sunt, attenta Sanctorum Patrum interpretatione. Primum est Jo: 6. *Nemo potest venire ad me, nisi Pater meus traxerit eum.* Tractio hæc est vocatio efficax, quod vero ex speciali affectu tribuatur, exposuit S. Augustinus, dicens. *Trahitur ergo misericordis modis ut vellet, ab illo qui novit intus in ipsis hominum cordibus operari, non ut homines noientes credant, sed ut volentes ex noalentibus fiant.* Secundus locus est ad Rom. 9. *Cujus vult miseretur, & quem vult inducat.* In quem locum S. Augustinus lib. 1. ad Simplicianum quæst. 2. prope medium, de reprobis sic ait. *Si vellet etiam ipsorum misereri, posset ita vocare, quomodo ipsis aptum esset, ut & moverentur & intelligent, & sequentur: cum autem miseretur, sic eum vocat, quo modo scit ei congruere, vivocantem non respuat.*

503. Tertius locus est ad Eph. 1. *Elegit nos in ipso ante mundi constitutionem, ut essemus sancti & immaculati in conspectu ejus in Charitate, qui prædestinavit nos in adoptionem filiorum per Iesum Christum in ipsum, secundum propositionem voluntatis sua in laudem gloriae gratiae suæ.* In quem locum S. Augustinus de Prædestinatis SS. c. 18. Non ergo, inquit, quia futuri eramus, sed ut essemus: nempe certum est, nempe manifestum est: ideo quippe tales eramus futuri, quia elegit ipsi prædestinans, ut tales per gratiam ejus essemus. & cap. seq. *Non quia credimus, sed ut credamus, elegit nos, ne priores illum elegisse dicamus, saltemque sit, quod absit, non vos me elegistis, sed ego elegi vos: nec quia credimus, sed ut credamus vocamus.*

504. Eodem modo interpretatur illum locum S. Hieronymus his verbis. *Non enim ait Paulus: Elegit nos ante constitutionem mundi, cum essemus sancti & immaculati, sed elegit nos, ut essemus sancti & immaculati: hoc est, qui sancti & immaculati ante non fuimus, ut postea essemus.* Quartus locus est Joan. 4. *Hoc est voluntas Patrius, ut omne quod dedit mihi,*

mibi, non perdam ex eo, sed resuscitem illud in novissimo die. In quem locum S. Augustin. de corrept. & grat. c. 9. post init. Hi, inquit, Christo intelligentur dari, qui ordinatus sunt in vitam eternam. ipsi sunt illi prædestinati, & secundum propositum vocati, quorum nullus perit: ac per hoc nullus illorum ex bono in malum vocatus finit hanc vitam, quoniam sic est ordinatus, & ideo Christus datus, ut non pereat, sed habeat vitam eternam.

509. Quintus locus est, ad Rom. 9, quo capite totus est S. Paulus in commendanda misericordia & dilectione speciali erga salvandos, quam potissimum declarat in exemplo Jacob & Esau, adeo ut hos duos fratres typum gesuisse Prædestinationis & Reproborum putet esse de fide P. Tannenius hic, n. 18. sic ergo loquitur Apostolus. Cum enim nondum nati essent, aut aliquid boni egissent aut mali (ut secundum electionem propositum Dei maneret) non ex operibus, sed ex vocante dictum est ei: quia major servies minori, sicut scriptum est: Jacob dixi, Esau autem odio habui.

510. Ultimus locus sit Matth. 24. vbi Christus loquitur de futura Tyrannide Antichristi, dicens: sed proprii electi breviabuntur dies illi. ne scilicet in errorem inducantur.

Probatur Conclusio 3. Authoritate sanctorum Patrum, ac præsentim S. Augustini, quam in hoc puncto tanti momenti esse multi existimant, ut reprehendatur Catharinus, quod falsus sit, se à S. Augustino dissentire; quemque pro nostra sententia citant S. Thomas, Scotus, Albertus, Egidius Durandus. Verum de hac Authoritate aliquid amplius inferius dicam, nunc ejus verba referamus, quae nostra sententia communiter afferuntur.

511. Itaque libro de Prædest. Sanctorum c. 8. loquens de gratiâ efficaci, quam habent omnes qui veniunt ad Christum, sic ait. Hæc gratia, quæ occulè cordibus tribuitur, à nullo duro corde refutatur, ideo quippe tribuitur, ut cordis duritia primitus afferatur. &c. 6. sic dixerat. Multi audiunt verbum veritatis, sed alij credunt, alij contradicunt; volunt ergo isti, volunt autem illi, quis hoc ignorat? sed cum alijs preparetur voluntas, alijs non preparetur, discernendum est quid veniat de Misericordia, quid de Iudicio. Lib. de concept. & grat. c. 7. Quicunque ergo ab illa originali damnatione ista divina grata largitate discreta sunt, non est dubium, quod & procureretur eis audiendum Evangelium, & cum audiunt, credunt, & in fide, que per dilectionem operatur in eis, quia a misericordie operatus est eos, qui & elegit illos in Filio suo ante constitutionem mundi per electionem gratiae: Si autem gratia jam non ex operibus, alioquin gratia jam non est gratia.

512. Eodem lib. c. 9. Quicunque in Dei prædictissima dispositione præsciti, prædestinati, vocati, iustificati, sanctificati sunt, etiam nondum nati jam filii Dei sunt. Ecce! quam pulchro ordine posuerit actus divinos, primo Præscientiam, nempe conditionatum: & directivam decreti prædestinationis 2. Decretum Prædestinationis. 3. Vocationem in tempore faciendam. 4. Justificationem consequentem. 5. Sanctificationem.

513. Utterius c. 12. circa principium. Nunc vero, inquit, sanctis in Regnum Dei per gratiam Dei prædestinati, perseverantia ipsa donatur. & c. 13. Numerus ergo Sanctorum per Dei gratiam Dei regno prædestinati, donata sibi etiam usque in finem perseverantia, illius integer perducetur. Ecce! quod S. Augustino perseverantia sit donum, & ex speciali Benevolentia erga prædestinatos concessum.

514. Libro de bono Perseverantia c. 8. circa finem ait: Ex duobus parvulis originali peccato pariter obstricatis, cur iste afflatur, ille relinquitur, & ex duabus astate jam grandibus impensis, cur iste ita vocetur, ut vocantem sequatur, ille autem aut non vocetur, aut non ita vocetur, ut vocantem sequatur, inscrutabilia sunt iudicia Dei.

S. IV.

Solvuntur Objectiones quibus haec specialis Benevolentia impugnatur.

515. Objicitur imprimis ex S. Scripturâ & Patribus, vbi sapienter videtur, gloriam non dari gratis, sed ex Meritis. R. Neque nos dicimus, gloriam dari gratis: sed, quando dicimus Prædestinationem esse Gratuitam, tò *Gratis* cadit supra voluntatem Dei, volentis nobis procurare gloriam per Merita. Ad hoc enim volendum nulla nostra Merita præcedentia illum inducebant. Itaque hujusmodi Testimonia sunt intelligenda de ipsa actuali executione, & secundum nostrum concipiendi modum, quo Decretum executionis concipiimus ut procedens ex visione Meritorum, v. g. Matth. 25. *Venite benedicti Patris mei, possidete paratum vobis Regnum à constitutione mundi, esuriri enim, & deditis mihi manducare.*

Ex S. Augustino præcipue objicitur ex libro 1. ad Simplicianum q. 2. vbi exponens illud ad Romanos 9. Ut secundum propositum electio Dei maneret: sic concludit. Non tamen electio præcedit Justificationem, sed electionem Justificationis. nemo enim eligitur, nisi jam distans ab eo qui rejicitur. Unde quod dictum est: quia elegit nos ante constitutionem mundi: Non video quomodo sit dictum, nisi prescientia.

516. Hunc locum variè interpretantur Doctores, sed non satis accommodat verbis S. Augustini. Mihi placet responsio Bellarmini & Fafoli, S. Augustinum scripsisse illum librum adhuc juvenem, ut ipse Augustinus testatur de Prædestinatione Sanctorum c. 4. & hanc suam doctrinam postea mutasse lib. 1. retractat. c. 23. circa medium dicens: Non dum diligenter quaesiheram, nec adhuc inveneram, qualis sit electio gratiae, de qua idem dicit Apostolus. Reliquæ per electionem salva factæ sunt: quæ utique non est gratia, si eam merita nulla precedunt, ne jam quod datur, non secundum gratiam, sed secundum debitum reddatur potius meritis, quam donetur. Deinde vero locum illum ad Rom. 9. prorsus contrario modo interpretatus est Ep. 105. & 106. vbi expresse electionem vocat electionem Gratiae, que non inventit eligendos, sed facit.

517. Neque refert, quod libro 2. Retract. cap. 2. mentionem faciat libri ad Simplicianum,

& vehe-

L

& vehementer probet, quæ ibi scriptis de Gratia, nihil autem retractet. Nam, praterquam quod satis erat, id in primo libro adnotasse, ut jam retulimus, insuper bene observat P. Petavius lib. 9. c. 14. Non omnia quæ vtcunque alter expli- caverat aut senferat prius ac postea, retractavit S. P. aut de eo lectorem monuit, sed illa ferè tan- tū, in quibus se errasse, aut minus Catholicè esse locutum animadverterat, cuiusmodi non fuit illa interpretatio electionis quæ objicitur.

§14. Hæc, vt dixi mihi dicenda videntur. Quod si quis hoc nolit admittere, potest S. Augustinum interpretari cum P. Elparza q. 31. ad 1. illud jam: non esse accipiendum presuppositive, in genere quasi causæ efficientis, sed formaliter, in genere causæ formalis, quatenus ipsa electio est discretiva electi à rejecto, & induciva merito- rum in uno, quibus caret alius, eadēmque est con- juncta virtualiter intrinsecè cum præscientiâ ab- solutâ hujus discriminis. Hanc interpretationem vtcunque recipiunt verba S. Patris, quod verò ex mente illius sit, vix credo.

§15. Potest etiam S. Augustinus interpre- tationem accipere ex Petavio, qui hunc ipsum lo- cum conatur in adverbarios retorquere. Potest denique cum Arrubale & Card. de Lugo explicari de Judicio comparativo; nam electio strictè ac- cepta videatur sonare actum Judicij, post examen vtriusque partis.

§. V.

Vtrum Prædestination facta sit cum Alligatio- ne ad certa Media.

§16. Ensunt est, Vtrum Prædestination ordinaria facta sit per talia Media, quæ, si homo per Scientiam Medium prævius efficeret respire, non fuisset prædestinatus per alia & alia media, sed reprobatus, ita vt econtra, qui defacto reprobi sunt, & nisi fuissent bene vñsi medijs quæ defacto ac- ciperunt, ipsi quoque prædestinati fuissent: ac proinde vtrum in potestate hominis sit facere vt sit prædestinatus, sicut in ejus potestate est facere, vt Deus per Scientiam Medium viderit eum bene vñ- surum his auxilijs.

§17. Nolo autem disputationem instaurare de quibusdam eximijs sanctis, quos Deus ducere voluit per Extraordinaria Media ad summam sanctitatem, quibus concedit Card. de Lugo, Deum tanto affectu eis contulisse Media, vt, si cum his non fuissent cooperaturi, Deus alia & alia media adhibuisset.

§18. Deinde non est sensus questionis, quod Prædestinati debeant omnibus Medijs, quæ defacto accipiunt, bene vti: quis enim nescit, multos prædestinatos fuisse peccatores? sicut e- contra reprobi non omnia media respuunt, vt patet. Quæstio ergo procedit de collectione me- diorum & præsertim quæ ad finali perseveran- tiam disponunt, & sunt media ordinaria.

§19. DICO, Prædestinationem ordinariam factam esse cum alligatione ad certa & deter-

minata Media, quæ Deus solet per communem providentiam offerre, cum quibus si homo non fuisset visus cooperaturus, non propterea accep- set alia media, sed accepisset hæc eadem, sed ex decreto permisivo lapsus, & fuisset reprobatus. Hæc est mens Recentiorum communiter, & o- mnium eorum qui sentiunt cum Vasquez, & qui tenent prædestinationem (vt vocant) Mercenarian seu post prævisa merita, quorum argumentis hæc alligatio planè evincitur. Itaque

§20. Probo Conclusionem 1. Ex S. Scripturâ, in quâ sapientis aperè dicitur, quod illi, qui defacto prædestinati sunt, si non fuissent vñsi medijs quæ accepereunt, & per quæ salvabun- tur, non accepissent alia media, sed fuissent reprobati; & econtra reprobi, si cum istis medijs essent operaturi, fuissent prædestinati: atque hæc est illa ipsa alligatio Prædestinationis, quam in præsentis conclusione tuerum. Ergo Conclusio est fundata in S. Scriptura.

§21. Probatur major ex Epist. ad Rom. in qua S. Paulus singulariter disputat de Prædestina- tione, & quidem præcipue capite 8. & 9. Itaque cap. 8. cùm dixisset, nos esse filios Dei, & hæredes ejusdem, coheredes autem Christi, ne hoc Romani in sensu perverso acciperent, quasi ita esset illis decreta hereditas, vt eā non posserent quacun- que suā culpā frustrari, subiungit conditionem requiritam, & in eorum potestate positam, ad quam ponendam eoshortatur: Si tamen compati- mur, vt & congloricemur. Ecce! alligationem Prædestinationis ad compassionem, & quidem per media de facto offrenda: alioquin si senten- tia contraria vera esset, potuissent Romani dice- re Paulo: quid nobis denuntias hereditatem solū conditionaliter; si compatimur: si enim compa- ssio est necessaria, Deus vi prædestinationis eam procurabit quibuscumque tandem medijs, sive per hæc sive per alia, quod si non est necessarij requi- fita, non est cur tu illam exigas: si enim noli- mus compati, Deus per alia media dabit nobis hereditatem, quia independenter ab ullis deter- minatis medijs nos prædestinavit.

§22. Deinde capite 11. Paulus loquens de Gentilibus, qui in locum Iudaorum propter eorundem incredulitatem sunt electi: Vide inquit, bonitatem & severitatem Dei, in eos quidem, qui ceteri- derunt, severitatem, in te autem bonitatem, si perman- seris in bonitate; nam & tu excideris, & illi rursum, si non manferis in incredulitate, inferieris. Qui- bus verbis aperè supponit S. Paulus quod in no- strâ potestate sit facere, vt fuerimus vel non fueri- mus inserti vel excisi, eo modo quo infra ex- plicabitur: ergo supponit, prædestinationem esse alligatum determinatis Medijs.

§23. Non minus clare loquitur S. Petrus in 2. Epist. c. 1. Satagit Fratres, vt per bona opera certam vestram vocationem & electionem faciatis. Qua- si diceret: si cum gratijs defacto acceptis coope- rabimini, facietis, vt fueritis electi. In contra- riâ sententiâ potuissent excipere dicendo: Qua- re lata-

re fatigamus, & solliciti simus? Deus vi sui primi & aboluti decreti tenetur nobis feligere gratias efficaces: quodsi praefentes tales non sunt, alias dabit: quare cura certificandi nostram electio- nem non pertinet ad nos, sed ad Deum. S. Pe- trus vero significavit, electionem esse incertam, non quod non jam sit prævisa & decreta, sed quo ad nos, quatenas non cooperando possumus fa- cero, ut non præcesserit talis electio.

§24. De eadem incertitudine loquitur S. Joan. Apoc. 3, Tene quod habes, ne aliis accipiat coro- nam tuam. Item S. Paulus ad Romanos 11. Tu fide- fui; noli alium capere, sed time, ne forte nec tibi parcat.

§25. Probatur Conclusio 2. Ex Patribus.

Ei imprimis est illud vulgatum S. Augustini: Si non es prædestinatus, fac ut prædefineris. Idem si- gnificat quod dicit tract. 26. in Jo: Semel accipe, & intellige: Si non traheris, ora ut traharis. per Traditionem autem intelligit Prædestinationem.

§26. Idem S. Augustinus vel potius Prosper ex Sententia S. Augustini ad objectiones Vincen- tianas a. 12. sic habet. Hi, de quibus dicitur, ex nobis exierunt, sed non erant ex nobis; si enim fuissent ex nobis, manifissent utique nobiscum; voluntate exie- rint, voluntate cedent: Et quia præsciti sunt ca- fari, non sunt prædestinati; essent autem prædestinati, si sicut reversti, & in sanctitate ac veritate mansuri: ac per hoc prædestinatione Dei multi est causa standi, nemini est causa labendi. Quibus ultimis verbis innuit S. Prosper solutionem vulgaris illius objec- tionis, quod prædestinatione gratuita præbeat an- sum corpori & locordia: respondet inquam, hoc non esse verum, quia per locordiam faciunt, ut fuerint præsciti caluri cum ipsis auxilijs, & con- sequenter non fuerint prædestinati.

§27. Idem S. Prosper in response 3. ad capitulo Gallorum, qui vehementer virgebant il- lam objectionem contra gratuitam prædestinationem S. Augustini, sic ait. Non ex eo necessitatem perendi habuerunt quia prædestinati non sunt, quia tales futuri ex voluntaria prævaricatione præsciti sunt. Et response 7. Quia illos ruinosos propriâ ipso- rum voluntate præscivit, ob hoc à filiis perditionis nulla prædestinatione secerit.

§28. Denique S. Augustinus Ser. 1. de S. Stephano pronuntiat: quod si Stephanus pro la- pidantibus non orasset, Ecclesia Paulum non haberet, ergo salus & gloria S. Pauli fuit alligata o- rationi S. Stephani.

S. Damascenus dialogo contra Manichæos in fine: Quocirca, ait, bona agere, & boni effici contendamus, ut in eorum numero simus, quos Deus fore bonos prenoverit, atque ad vitam præordinavit.

§29. Probatur Conclusio 3. Rationibus. Et quidem Cardinalis de Lugo, bene eam probat ex communi sensu fidelium, quoties enim dicimus, & nemo judicat imprudenter dici. Si hic vel ille non fuisset factus Religiosus, perijset: si hic vel ille operarius in India non fuisset, multi infan- tes ab eo Baptizati non fuissent salvati, sed sine Baptismo mortui: nisi hic vel ille hunc con- cionatorem audiisset, non fuisset conversus: nisi

factus fuisset æger, non respuisset: nisi hic factus esset reus capitalis supplicij, & sic ad mortem di- positus, in suis flagitijs perijset. In his omnibus supponitur salus alligata determinatis medijs.

§30. Declaremus rem in exemplo. Sunt duæ puellæ stupro impregnatae; ambæ volun- tuos infantes occidere, & occidunt, altera tamen earum prius baptizat, altera ex malitia non baptizat: quis non indignetur huic, quod infantem suâ salute privaverit? atqui Suarezio indignanti respondere posset puella: quid irasceris? infans non fuit prædestinatus, alioquin Deus vi primi decreti absolti, quod tu doces, de alio salutis medio prospexisest.

§31. Probatur Conclusio 4. Sententia con- traria præbet ansam corporis & locordia in salu- te procurandâ; facient enim homines hoc dilem- ma. Vel sum prædestinatus, vel non. si non sum prædestinatus, frustra me fatigo, non enim potero facere, ut Deus illum affectum erga me habuerit, quem defacto habuit erga solos & omnes prædestinatos, & sine quo nemo salvabitur. Si vero sum prædestinatus, tunc etiam cum præ- senti gratiâ non cooperer, Deus vi primi decreti necessitatibus providere alio modo, ut perveniam ad gradum gloriae mihi independenter ab hoc me- dio prædestinatum.

§32. Respondent adversarij. 1. Hoc ar- gumento uti Vasquezium & ejus sequaces ad pro- bandam prædestinationem post prævisa merita: ergo & nobis solvendum erit.

Sed contra: hoc argumento plus non pro- bat, quam alligation ad certa media, & ideo dixi supra, Vasquezium in re ipsa à nobis non dissentire, quatenus admittit decretum benevolentia, & virtualem prædestinationem ante prævisa merita, cum alligatione ad certa media; quamvis à nobis differat, quatenus huic decreto superaddit aliud decretum executionis gloriae, procedens ex Visione meritorum; & hoc decretum illi placet vocare prædestinationem formalem: Nos autem malumus cum scriptura & Patribus decretum be- nevolentia vocare Prædestinationem, quæ est disensione in modo loquendi.

§33. Respondent adversarij. 2. hoc argu- mentum fuisse à Semipelagianis Massiliensisibus etiam S. Augustino objectum. Ita est: & hoc ideo, quia malè intellexerunt Sententiam S. Au- gustini, nempe in sensu adversariorum, quasi Prædestinatione fieret per decretum præscindens ab omni determinato medio, nec est in potestate nostra, facere ut fuerimus prædestinati, scilicet si cum præsentibus auxilijs cooperaremur. Hoc colligitur ex ipsissimâ response S. Augustini de bono Perseverantia c. 15, in hac verba: Ista ita nos in confitenda DEI gratia, id est, quæ non secun- dum merita nostra datur, & à confitenda secundum eam Prædestinatione Sanctorum detergere non debent, sicut non deterremur à confitenda præscientia DEI, si quis de illa populo sic loquatur, ut dicat: sive nunc recte vivatis, sive non recte, tales vos eritis postea, quales vos DEVIS futuros esse præscrivit, vel boni si bonos, vel mali si malos.

L 2 punquid

nunquid enim, si hoc auditio nonnulli in torporem sēgnitiemque vertantur, & à labore proclives ad libidinem post concupiscentias suas eant, propterea de præscientiā DEI falso putandum est esse quod dictum est? Ex quibus verbis sic argumentari licet. S. Augustinus comparat Prædestinationem cum Præscientia DEI in ordine ad hoc, quod sicut hæc non infert necessitatem antecedentem, ut quis v. g. sit bonus, & consequenter nec torporem inducat apud prudentes, esto sit præscientia infallibilis, ita nec Prædestinatione gratuita: atqui ideo Præscientia nec necessitat, nec infert torporem, quia in nostra potestate est facere, ut non præsciverit Deus, prout nobiscum adversarij docent: ergo ut sit bona paritas, debet secundum S. Augustinum etiam in nostra potestate esse facere, ut non fuerimus prædestinati: atqui hoc non potest fieri, nisi prædestinatione fuerit alligata certis medijs: nam in sententia contraria etiam ego cum his medijs nolim bene operari, facio quidem ut hac media Deus non potuerit per decretum executionis decernere, at verò non facio (in adversariorum sententia) quominus Deus decreverit salutem independenter ab his determinatis medijs: adeoque adhuc manet primum decretum obliquans Deum ad exquirienda alia media & auxilia: ergo adhuc maneret ansa vehementissima torporis. In nostra verò sententia res est expedita: nam sicut in potestate mea est, facere, ut Deus me non præviderit bonum futurum, ita etiam in potestate mea est facere, ut Deus per hac determinata media me non potuerit prædestinare, & defacto non prædestinaverit, cum nolit dare alia media.

§34. Respondent adversarij. 3. directè, & dicunt. Imo verò unusquisque ita debet cum timore ac tremore salutem suam operari, ut in divina misericordia sperare possit ac debeat, se esse unum ex electis.

Sed contra 1. In nostro argumento non fecimus hanc consequentiam: ergo homo non debet operari benè, ut possit sperare se esse prædestinatum. Fatemur enim, quod adhuc deberet benè operari, etiam si certissimus esset de sua prædestinatione; immò etiam si sciret se reprobum esse: de hoc non est controversia: sed nostra consequentia est hæc: ergo si homo fuit prædestinatus eo modo quo volunt adversarij, etiam non operetur cum ipsis auxilijs, dabuntur illi alia: si verò non est prædestinatus, etiam cum ipsis operetur, non propterea efficiet, ut Deus habuerit illum illimitatum effectum, sine quo defacto nemo salvus fit. Hæc consequentia ab adversarijs negari non potest: è autem concessa ulterius inferimus: ergo homo per se inclinatus ad torporem hinc ansiā arripiet, & pronus erit ad statuendum secum: nolo jam hoc opus mortificationis facere, quia nihilominus ad illum gradum beatitudinis perveniam ad quem sum decreto absoluto prædestinatus. sicut, qui sciret se reprobum esse, vehementissime impelleretur ad indulgendum genio, semper enim cogitaret: etiam hic & nunc abstineam ab illicitis, nihilominus tandem ad eas poenas damnabor ad quas sum reprobatus, quia non

possim facere, ut Deus absoluto decreto (sine quo nemo salvus fit) me voluerit salvare.

§35. Contra 2. Si ideo debemus cum præsentibus medijs operari, ut possim ac debemus sperare, nos esse prædestinatos: ergo hæc spes debet niti haec veritate. Si benè ftero operatus cum ipsis medijs, est signum me esse prædestinatum, sin minus, est signum me non esse prædestinatum: atqui haec proposicio supponit Prædestinationem esse alligatum his medijs: ergo responsio adversariorum incidit in nostram sententiam. Probo minorem. Si enim prædestinatione non est alligata, tunc etiam si non operer cum his auxilijs, non propterea est signum reprobacionis: adhuc enim postea per alia media salvabor, prout multi scelerati tandem salvantur.

§36. Contra 3. Quid juvat timor & tremor? etiam si enim timeam & tremam, non propterea efficaciam, ut me Deus cum illo univerlā & amplio affectu prædestinaverit. Quodli timor iste & tremor est signum prædestinationis, de hoc ipso signo reddit argumentum. Vel enim hoc signum est necessarium ut Prædestinatione fortatur effectum, vel non. si non est necessarium, potero etiam sine illo sperare salutem & prædestinationem. si vero est necessarium, Deus vi sui primi decreti, quod tu ponis, tenetur mihi hoc signum procurare, & certò procurabit, sive jam sive postea.

§37. Probatur 5. In sententia adversariorum non minus videtur Deus positivè reprobare & excludere illos, qui non salvantur quam prædestinare eos qui salvantur. consequens non est admittendum, quia pugnat cum sincero affectu salvandi omnes: ergo &c. Probatur sequela. Sicut enim per adversarios vi primi decreti debet Deus salvandis feligere media efficacia, ita deberet reprobis feligere de industria media inefficacia: sed hoc est positivè excludere: ergo &c. Majorem sic declaro.

§38. Vel Deus, si vidisset per Scientiam Medium auxilium quod defacto dedit Iude ad agendam pœnitentiam, vel, inquam, si vidisset illud futurum efficax, nihilominus illud dedisset, vel non dedisset: si dedisset: ergo tunc Judas fuisset prædestinatus, sed cum alligatione ad hoc auxilium: unde ergo habent adversarij, quod defacto nemo ita salvetur, prout illi assertur? si non dedisset, sed aliud inefficax substituisse: ergo Deus ex industria selegit Iude auxilium inefficax quæ tale. cur enim alioquin illud negasset, si vidisset efficax? quæ alia fuisset ratio negandi, nisi efficacia? nam omnia cætera ponimus eodem modo se habere esse ne hoc sincerè desiderare pœnitentiam Iude?

§. VI.

Solvuntur Objectiones quæ sunt contra Prædestinationem alligatum certis Medijs.

§39. Objic. 1. Quicunque vult efficaciter Media propter finem, vult priùs & principalius ipsum finem, & in hoc habet maximè locum; Propter quod unumquodque tale, illud magis tale. sed Deus vult

us vult auxilia efficacia propter gloriam: ergo vult prius & principalius ac magis gloriam: ergo vult gloriam per decretum præscindens à medijs: ideo enim dicit finis Magis volitus quam media quia media solum volumus, in quantum finis aliter obtineri non potest: cum ergo Deus possit gloriam aliter obtinere quam per hanc determinata media, sequitur, quod si hæc media videret inidonea, alia & alia eligeret, vt finem principaliter intenit obtinere.

¶ 1. Argumentum plus probare, quam intendant adverfarij: probaret inquam, quod per primum decretum gloria non intendetur formaliter ut Merces seu ut præmium, quod tamen adverfarj admittunt. Meritum enim est medium ad gloriam in se spectatam: ergo si omne medium debet eligi in posteriore signo post intentionem illius ad quod est medium, deberet Deus in priore signo solum gloriam intendere, & in posteriori meritum, adeoque deberet in priore signo non solum præcindere ab hoc vel illo determinato medio, sed etiam deberet præcindere ratione mercedis, & gratuita donationis. Fandam ergo et adverfarj, aliqua media ita esse media ad aliquid habens rationem finis, vt simul sit etiam pars illius finis qui principaliter intenditur, co quod ex ipsa coniunctione medij cum fine, resaltem specialis amabilitas in objecto; hujusmodi est gloria in ratione premij & mercedis, & quæ talis obtinenda cum sollicitudine & periculo excedi: quem finem Deus non obtinet, si prædestinaret decreto vel omnino præscindente à meritis, vel universaliter respectu omnium amplissimo, semper providendi omnibus media efficacia.

¶ 1. Respondeatur. 2. directè distinguendo maiorem. Loquendo de medijs, quæ sunt porta Media, transeat, loquendo de medijs habentibus simul rationem finis seu complementi finis, nego maiorem, & eodem modo distinctè minore, negatur consequentia.

¶ 2. Dixi: Transeat. Nam in Deo specialiter repugnat distinctio virtualis intrinseca inter decretum finis, & electionem mediorum, quoque modo se habeant media, vt supra ostendimus, & huc non spectat.

¶ 3. Replicabis. Tametsi Dei Decretum individualiter feratur in gloriam & merita, possumus tamen nostro concipiendi modo præscindere Tendentiam Dei in gloriam à Tendentia in merita: ergo sub tali nostro conceptu jam intelligitur in primo signo intentio gloriae præcisæ Tendentia in merita: ergo Tendentia in merita erit in signo posteriore. ¶ Negando hanc ultimam consequentiam. Aliud est, quod ego præscindam unam tendentiam ab alia, & aliud, quod ipsa intentio Dei præscindat unum ab alio. sic possum ego intendere iter Romanum pedestre quæ tale, quia specialiter placet pedestre iter: quo casu non intendo iter Romanum præscindendo à pedestri vel equestri; quamvis alius posset unam tendentiam ab altera præscindere.

¶ 44. Objicitur 2. Si Prædestinatio est alligata certis medijs ad communem providentiam spectantibus, ita vt in potestate reproborum sit facere, vt fuerint etiam ipsi prædestinati, & econtra; non appetat amplius illa specialis benevolentia exercita erga prædestinatos, quam tamen supra assertuimus. Probatur sequela. Si enim Deus easdem gratias quas defacto dat, adhuc dedisset, si non fuissent visa efficaces, signum est, quod non dederit ideo, quia sunt efficaces, sed ab hoc abstraxerit. Deinde in nostra Sententia non appetat, cur dicantur à S. Augustino inscrutabilia iudicia Dei in prædestinatis his pra illis, si Deus aque paratus fuit prædestinare illos, & reprobare hos & si prædestinavit cum alligatione ad certas gratias: sic enim facile redditur ratio, cur isti fuerint pra illis prædestinati, nempe quia isti cooperaturi videbantur, non illi.

¶ 45. ¶ Specialem benevolentiam cum generali providentiâ conjunctam confistere in hoc, quod Deus, etiam supposita Scientiâ Mediâ de horum & non illorum consensu sub conditione futuro, adhuc liberrimè, ex mero beneplacito, dederit & elegerit hunc ordinem & seriem gratiarum, quam vidit profuturam nobis, & quidem ideo, quia vidit profuturam nobis, cum tamen eadem libertate potuissest alium ordinem eligere, qui profuissest alijs & non nobis. Cur autem potius dederit hunc ordinem gratiarum quam alium, hoc enimvero est arcanum, & inscrutabile Judicium Dei, qui potuissest dare talem ordinem gratiarum, quo vidisset omnes salvandos.

¶ 46. Neque refert, quod Deus hunc ordinem dedit, etiamsi isti per ipsum salvi non essent: per hoc enim ostenditur quidem, quod adæquatus finis à Deo intentus non fuerit salus horum præ salute illorum: cum hoc tamen stat, quod Deus verè & tanquam finem intenderit salutem horum, sicut licet æger adhuc sumeret medicinam A. etiamsi dulcis non esset, amore sanitatis, si tamen advertat esse simul sanam & dulcem, potest simul etiam intendere gustum dulcedinis.

¶ 47. Porro quod hæc sit benevolentia specialis, licet non sit specialissima, qualem asserit Suarez, inde patet, quia non est generalis, sicut esset illa, quæ ordinem gratiarum omnibus profuturum elegisset.

¶ 48. Denique Deus conjugendo hanc specialem benevolentiam cum generali providentia, præcidere voluit Iude omniem causam extollandi: conquerenti enim, cur Deus non elegerit alium ordinem sibi quoque profuturum, respondebitur: in tua potestate erat cooperari huic ordini, quod si fecisses, non propterea ordo mutatus in alium fuisset, sed pari benevolentia affectu in tui ac Petri gratiam collatus fuisset. Quod autem Deus hunc ordinem præ alio elegerit, tua non interest nisi culpâ tua.

¶ 49. Dices S. Augustinus videtur multo specialiorem benevolentiam in Deo erga prædestinatos agnoscere, talem nempe, vi cuius, si præsentia auxilia non fuissent efficacia, alia procurasset:

L 3

rasset: Alioquin cur fecisset discrimen inter hominum & Angelorum prædestinationem? cur in defendendâ æquitate prædestinationis & reprobationis hominum recurrisset ad malfam perditionis? cur illa Apostoli verba: *Deus vult omnes homines salvos fieri*; non de quadam generali voluntate conditionata, vt communiter alij, sed de voluntate absolute efficaci, adeoque de solis prædestinationis interpretatus esset libro de corrept. & grat. c. 14. dicens, esse intelligenda de generibus singulorum, non de singulis generum, alioquin nullus excludetur è caelo, cum nemo illius voluntati possit resistere.

550. Fateor, haec difficultia esse, & mihi non occurrere, quâ ratione cum illis quæ supra pro alligatione Prædestinationis ad certa auxilia ex eodem S. Patre ejusque sincero interprete Prospero retuli, conciliari possint: ob qua etiam doctissimus & in Patribus versatissimus Petavius lib. 10. sincerè fatetur, se in hoc puncto ab Augustino recedere: *quod, inquit, nonnulli nimium reverentes, ne illius opinionis defertores haberentur, maluerunt interpres esse non boni, vt ei invito ac repugnanti opinionem alteram inducerent.* Postea ex Calestino Papa ostendit, licitum esse, in hac Scholastica controversia à S. Augustini placitis recedere. Quidquid autem de hoc sit, & virtutum S. Augustinus aliqua dixerit, ex quibus aliud per bonam consequentiam deduci posset; mihi satis est, opinionem nostram clarioribus ejusdem verbis fuisse comprehensam, & tandem à S. Prospero contra Massiliensem assertam.

551. Objicitur 3. Ex nostra doctrina sequi videtur, dari ex parte hominis causam totius prædestinationis, quia nempe in potestate hominis est facere, vt fuerit prædestinatus, nempe per consensum conditionate futurum: hoc autem est contra communem Theologiam; nam universem, paucis antiquis exceptis, negant Theologi, ex parte hominis præcedere aliquam causam vel dispositionem, aut conditionem motivam, cuius intuitu Deus ponat decretum Prædestinationis ad primam gratiam. immò hic videtur fuisse error Massiliensem Semipelagianorum, quem Ecclesia cum S. Augustino damnat.

552. R. Negando sequelam. Nihil enim videt Deus ex parte hominis, quod habeat rationem causæ motivæ per modum meriti, vt homo ad gratiam & gloriam prædestinetur. Cum hoc tamen bene stat, esse in nostra potestate facere, vt facta hypothesi, quod Deus datus sit hunc ordinem auxiliorum, sumus per illum prædestinati.

553. Hoc vt rectè percipiatur, duo distinguenda sunt, quæ in Prædestinatione includuntur. scilicet, *Voluntas dandi haec auxilia;* & *Voluntas per haec auxilia salvandi.* quæ duo plurimum differunt: quia primum posset esse volitum sine secundo, si nimis istis auxilijs non cooperaretur. In nostra potestate non est facere, vt Deus decernat dare haec auxilia: Nam quounque nostro consensu sub conditione præviso vt futuro, potuisset adhuc D e u s summâ libertate

nolle dare haec auxilia, sed alia, quæ non praedit fore efficacia: ergo absolute non est in nostra potestate facere, vt fuerint prædestinati. Atamen, cùm in nostra potestate sit facere, vt Deus haec auxilia viderit forte efficacia, consequenter in nostra potestate est facere, vt Deus per haec auxilia nos possit prædestinare: ac denique, supposito quod velit dare haec auxilia in nostrum donum quantum valent, est in nostra potestate facere, vt ea dando nos prædestinet. In hoc sensu, & non in priore, dicitur Prædestinatione esse in nostra potestate, vt cum S. Prospero superius relato docent Molina, Valentia, Arrubal, Granadus, Lugo Arriaga, Pallavicinus, Esparza, Aldrete. Arriaga tamen *disp. 37. n. 13. & 14.* usurpat modum loquendi singularem, dicens, nos incipere Prædestinationem quâ parte differt à Reprobatione, quod mihi non placet: Tum quia inde inferni videtur, quod prædestinati seiplos à Reprobatis discernant contra id quod dicit Apostolus: Tum quia in objecto prædestinationis nos quidem ponimus aliquid, nempe consensum sub conditione futurum, per quem differt ab objecto Reprobationis; verum, objectum prædestinationis non est Prædestinationis. Itaque Prædestinationis differt à Reprobatione per effectum specialis benevolentiae: hunc autem effectum nos non incipimus, sed solum ponimus id, quod requiritur, vt talis effectus possit circa haec auxilia versari: ergo Prædestinationem non incipimus, immò nihil prorsus illius ponimus.

554. Illud tamen advertere placet cum P. Arriaga: Auxilia & Inspirationes illas bonas, quibus etiam prædestinati sapientia non cooperantur, adeoque non conducunt ad salutem & gloriam augmentum, illas, inquam, non esse effectus prædestinationis formaliter quâ talis, quia non ordinantur vt Media efficacia ad finem prædestinationis.

555. Hinc autem obiter confirmari potest nostra Sententia, de alligatione Prædestinationis ad certa media. Qui enim hanc alligationem negant, quod totum gloria gradum negant, afferentes Deum in primo signo certum gradum gloria decrevisse, five per haec five per alia media procurandum. Hoc autem non videtur posse dici. Certum enim esse existimo, quod si prædestinatus fuisset cum auxilijs, quæ defacto respuit, cooperaturus, majorem gloria gradum consequeretur; & Deus illi eadem auxilia tanto libenter daret, & quidem ex affectu majoris gloria, ergo ille major gradus gloria fuisset alligatus his medijs: ergo quando prædestinatus defacto cooperatur cum alijs per quæ consequitur maiorem gloriam, ita eam consequitur, vt non fuisset consecuturus, si non fuisset cooperaturus: ergo ille major gradus gloria est alligatus determinatis medijs: ergo idem rectius dicitur de tota gloria, quia adversarij non patiuntur fieri discrimen.

LIBRI